

Den demografiske udvikling på skoleområdet

DATO
8. juni 2022

SAGSNR.
22-005819

Sammenfatning:

De kommende 5 år forventes et fald i antallet af børn og unge i skolealderen på 410 personer. Samtidig ses pt. en stigning i antallet af børn og unge, som har behov for et specialtilbud, denne stigning resulterer i et yderligere behov for budgettilførsel på 5,4 mio. Kr. Set ift. Det tildelte budget på 98,5 mio.kr. Begge dele har afledt effekt på ressourcetildelingen til de enkelte folkeskoler.

På Kommunalbestyrelsens planseminar d. 24.-25. marts 2022 blev det besluttet, at der skulle udarbejdes et notat om konsekvenser og perspektiver af den demografiske udvikling på skoleområdet. Notatet indgår i materialet til Budgetseminaret i 2022.

Baggrund

På landsplan er der siden skoleåret 2017/18 sket et fald i antallet af børn, som går i grundskole (dvs. både folkeskole og frie skoler) (uddannelsesstatistik.dk). Denne tendens ses også i Kalundborg Kommune. Dog er der fra skoleåret 2019/20 til 2020/21 ikke sket et yderligere fald i antal børn i grundskole i Kalundborg Kommune (Kvalitetsrapport for folkeskolen 2022).

Samtidig har der på landsplan siden skoleåret 2016/17 været en udvikling hen imod, at en større andel af eleverne undervises i specialtilbud (VIVE 2022). Samme tendens gør sig gældende i Kalundborg Kommune, hvor der er kommet flere elever i inklusionscentre og på specialskolerne.

På baggrund af et stigende antal elever i inklusionscentre og på specialskoler tilførte Kommunalbestyrelsen i Budget 2022 10,6 mio. kr. ekstra til specialtilbuddene årligt. Dette blev bl.a. finansieret ved, at de statslige midler til et generelt løft af folkeskolen blev målrettet til ansættelse af lærere i inklusionscentre og på specialskolerne.

Dette notat indeholder først en beskrivelse af den forventede udvikling af antal børn i skolealderen i de kommende 14 år. Derefter beskrives de seneste års udvikling i antallet af elever i specialtilbud, samt den forventede udvikling i 2022. På den baggrund beskriver notatet de udfordringer, som kan opstå, hvis tendensen fortsætter. Til sidst ridser notatet nogle mulige scenarier op.

Udviklingen i børnetal

På vegne af Kalundborg Kommune udfærdiger COWI hvert år en befolkningsprognose, som beskriver befolkningsudviklingen i hele Kalundborg Kommune. Prognosen beskriver desuden, hvordan aldersfordelingen og den geografiske fordeling af befolkningen forventes at udvikle sig. Prognosen tager højde for tilflytningsmønstre og planlagte nye boliger, men ikke for erhvervsudvikling. Blandt andet derfor kan der være afvigelser mellem

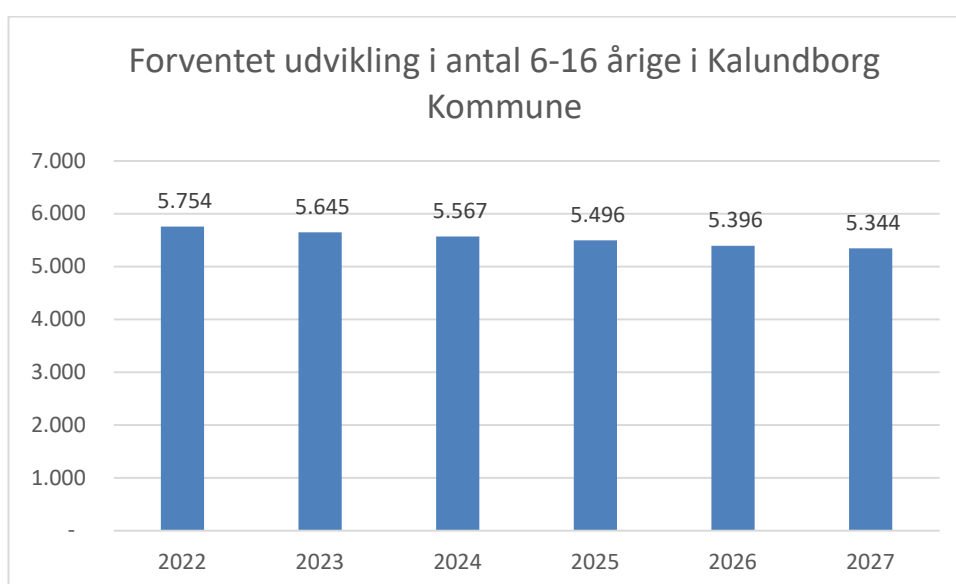
Kontakt

Sagsansvarlig:
Michael Larsen
Fagcenter for Børn, Læring og Uddannelse
Telefon, direkte: 59 53 55 01

Kalundborg Kommune
Hølbækvej 141 B
4400 Kalundborg

prognosen og hvordan børnetallet rent faktisk udvikler sig. På baggrund af den nuværende udvikling i erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner i kommunen, må der forventes en vækst udover hvad befolkningsprognosen forudser. I år består befolkningsprognosen af tal fra 2022, som fremskrives til 2036.

I forhold til skoleområdet er det relevant at se på, hvordan antallet af børn i skolealderen (5-17 år) forventes at udvikle sig. Af prognosen fremgår det, at aldersgruppen 5-17 år i 2022 består af 5.754 børn og unge. Diagrammet herunder viser den forventede udvikling i denne aldersgruppe de kommende 5 år. Det fremgår, at der forventes et fald på 410 børn og unge i perioden, så der i 2027 vil være i alt 5.344 børn og unge i skolealderen bosiddende i Kalundborg Kommune. Faldet forventes at ske nogenlunde jævnt over den 5-årige periode.

Ses der længere ud i fremtiden, forventes børnetallet at stabilisere sig omkring år 2028 og fra år 2030 frem til 2036 forventes børnetallet at stige langsomt igen. Ifølge prognosen vil der være 5.481 børn og unge i aldersgruppen 5-17 år bosiddende i Kalundborg Kommune i år 2036. Dog gøres opmærksom på, at der kan være større usikkerhed forbundet med prognosen, jo længere frem i tiden, man kigger.

Udviklingen i elevtal de seneste 10 år

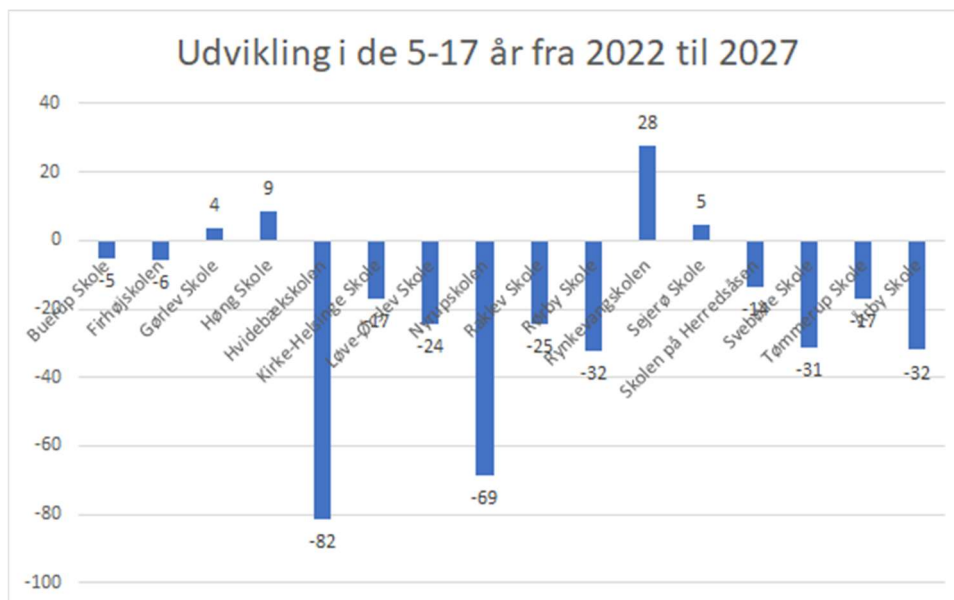
Prognosen for udviklingen af børnetallet er i forlængelse af tilsvarende udviklingen henover de seneste 10 år med færre elever i folkeskolerne. Nedenfor ses udviklingen af elevtallet fordelt på de enkelte folkeskoler og inklusionscentre. Der gøres opmærksom på, at elevtallene i tabellen herunder ikke kan sammenlignes direkte med børnetallene i ovenstående diagram, da det kun er en del af de børn, som bor i kommunen, der indskrives på folkeskolerne.

Folkeskole	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Firhøjskolen	289	251	235	235	232	220	213	177	173	165	160
Sejerø Skole	22	18	20	20	16	16	16	16	13	14	14
Svebølle Skole	305	312	302	280	285	297	277	281	293	305	285
Gørlev Skole	237	234	220	206	184	180	165	168	157	149	137
Kirke-Helsing Skole	215	206	193	190	168	158	145	137	141	124	120
Hvidebækskolen	287	316	307	304	329	304	286	278	261	244	254
Rørby Skole	121	125	117	121	97	82	84	75	75	73	67
Buerup Skole	61	87	91	83	85	86	86	79	86	87	90
Høng Skole	545	542	559	529	515	483	468	448	426	417	413
Løve-Ørslev Skole	101	96	103	98	105	107	94	86	84	79	79
Nyrupskolen	467	430	423	406	432	408	423	451	449	446	453
Raklev Skole	177	183	189	184	166	141	123	105	93	77	66
Rynkevangskolen	397	381	330	352	356	349	365	376	375	365	427
Røsnæs Skole og Børnehus	78	74	79	73	57	69					
Tømmerup Skole	88	72	90	108	116	120	117	111	107	100	90
Årby Skole	204	193	172	162	162	172	159	144	142	126	125
Skolen på Herredsåsen	842	905	849	866	893	869	772	629	552	509	497
Total	4.436	4.425	4.279	4.217	4.198	4.061	3.793	3.561	3.427	3.280	3.277

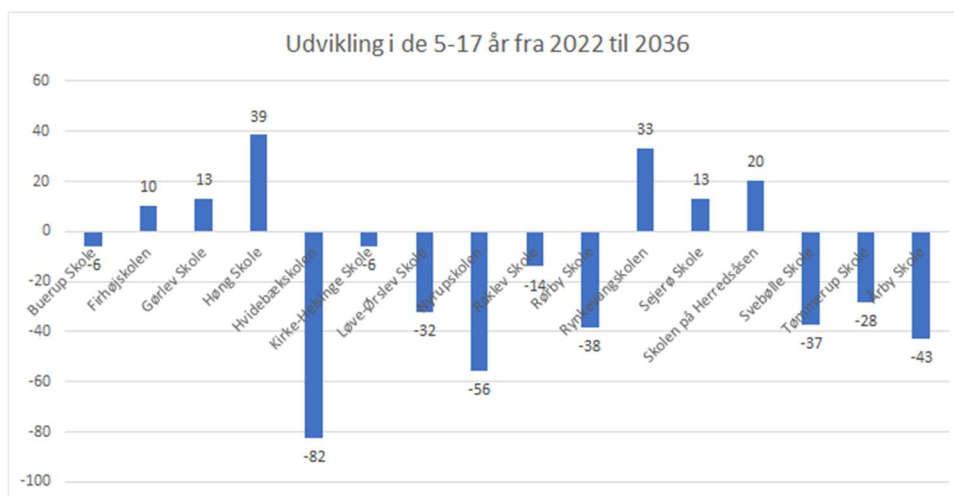
*Elev i inklusionscentre tæller med i den skole hvor de er indskrevet. Der kan komme tilpasning i de endelige elevtal for skoleåret 2022/23.

Fremadrettet udvikling i børnetal fordelt på skoledistrikter

Ved at se på den forventede udvikling i børnetal i de enkelte skoledistrikter, kan der dannes et billede af den geografiske fordeling af børn i skolealderen i kommunen. Den nedenstående graf viser, hvor mange færre eller flere børn, der forventes at bo i de enkelte skoledistrikter, når man sammenligner år 2022 med år 2027. I skoledistrikterne Gørlev Skole, Høng Skole, Rynkevangskolen og Sejerø Skole forventes der at komme flere børn og unge. I de resterende skoledistrikter forventes der at komme færre børn og unge. Særligt store fald i børnetallet forventes i Hvidebækskolens og Nyrupskolens skoledistrikter.

Befolkningsprognosen giver desuden mulighed for at se den forventede udvikling i børnetallet længere frem i tiden. Nedenstående diagram viser udviklingen i antallet af 5-17 årige i hele den 14-årige periode fra 2022 til 2036. For hvert skoledistrikt vises, hvor mange færre eller flere børn, der forventes at bo, når man sammenligner år 2022 med år 2036.

Sammenlignes de to diagrammer, ses det, at distrikterne for Hvidebækskolen og Nyrupskolen, hvor der forventes et særligt stort fald i antallet af elever frem mod 2027, ikke forventes at få et yderligere fald i børnetallet fra 2027 til 2036.

I skoledistrikterne for Løve-Ørslev Skole, Rørby Skole, Tømmerup Skole og Årby Skole fortsætter børnetallet med at falde i perioden fra 2027 til 2036.

Rynkevangskolens og Høng Skoles distrikter forventes begge at få flere end 30 børn og unge mere i aldersgruppen 5-17 år i perioden fra 2022 til 2036.

Udviklingen i skolestartere

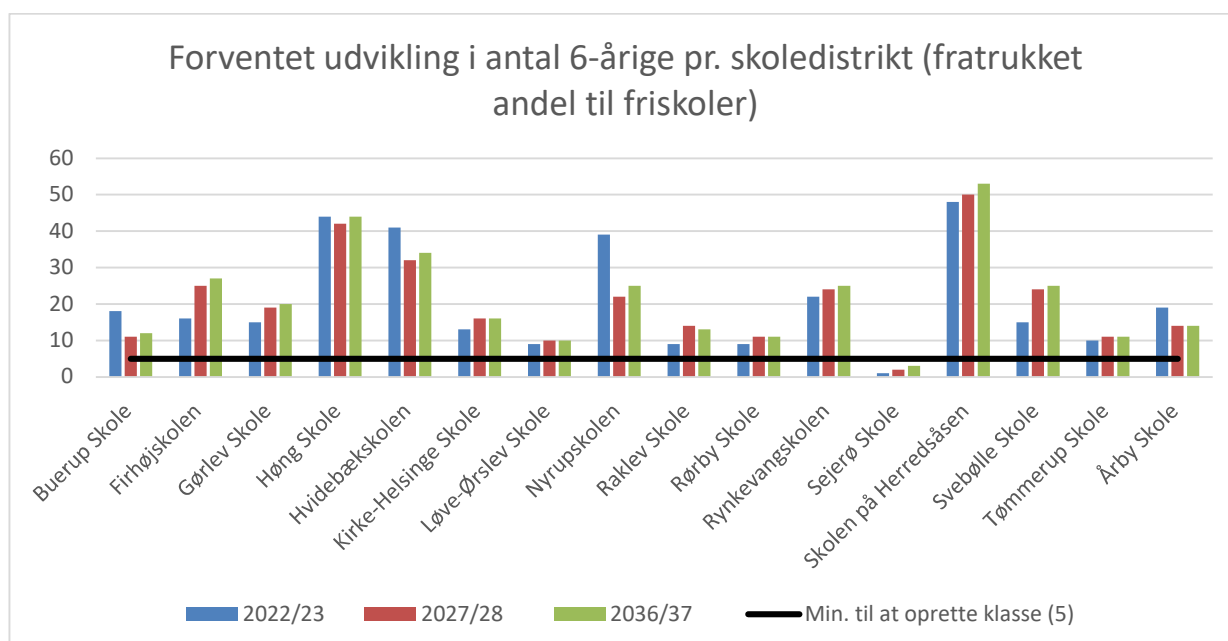
Det kan desuden være relevant at se på, hvor mange 6-årige børn, som forventes at bo i de enkelte skoledistrikter i fremtiden, da denne gruppe udgør de børn, som potentielt kan starte i 0. klasse på de enkelte folkeskoler.

Tabellen herunder illustrerer sammenhængen mellem antallet af børn bosiddende i et skoledistrikt og antallet, som bliver indskrevet på de enkelte folkeskoler, med kommende skoleår (2022/23) som eksempel. Det er ikke alle 6-årige børn, som er klar til skolestart, og en del af børnene kan starte på andre folkeskoler end distriktsskolen, friskoler eller skoler i andre kommuner. Derfor vil der være forskel på, hvor mange børn, der bor i et distrikt, og hvor mange der starter i 0. klasse på folkeskolen i distriktet.

Antal 6-årige børn i skoleåret 2022/23			
Skoler	Antal 6-årige bosiddende i distriktet	Antal børn som kunne forventes indskrevet (fratrukket andel til privat- og friskoler)	Faktiske antal børn indskrevet i skole inkl. børn fra andre distrikter pr. 01.06.2022
Buerup Skole	28	18	14
Firhøjskolen	28	16	22
Gørlev Skole	23	15	8
Høng Skole	60	44	40

Hvidebækskolen	61	41	13
Kirke-Helsing Skole	14	13	17
Løve-Ørslev Skole	14	9	16
Nyrupskolen	42	39	44
Raklev Skole	9	9	9
Rørby Skole	14	9	15
Rynkevangskolen	27	22	24
Sejerø Skole	1	1	3
Skolen på Herredsåsen	48	46	44
Svebølle Skole	26	15	23
Tømmerup Skole	18	10	3
Årby Skole	26	19	18

Diagrammet herunder viser det forventede antal 6-årige børn, som er bosiddende i skoledistrikterne i år og om hhv. 5 år og 14 år. Antallet af børn er fraregnet den del, som må forventes at starte i friskole. I år 2022 er denne andel ca. 25% for hele Kalundborg Kommune. Der kan dog være store forskelle fra skoledistrikt til skoledistrikt. Kigges der på den andel af eleverne, som vælger privatskoler, er andelen steget 0,48% i snit over de sidste 13 år. Denne udvikling fremskrives til 2036 i nedenstående diagram. Den sorte streg illustrerer det antal elever (5), som skal til for at oprette en 0. klasse.

Diagrammet viser umiddelbart, at kun Sejerø Skole kan forventes ikke at kunne samle 5 elever til en 0. klasse. På Sejerø Skole undervises eleverne normalt sammen på tværs af flere klassetrin, da skolen har et meget lille elevgrundlag, så denne praksis kan fortsætte

uændret. Dog er det vigtigt at være opmærksom på de store forskelle i hvor mange forældre, som vælger friskoler eller andre folkeskoler i de enkelte distrikter. Dermed kan der muligvis også på andre skoler i fremtiden være så få elever indskrevet, at der ikke kan oprettes en 0. klasse.

Udvikling af antal børn i specialtilbud

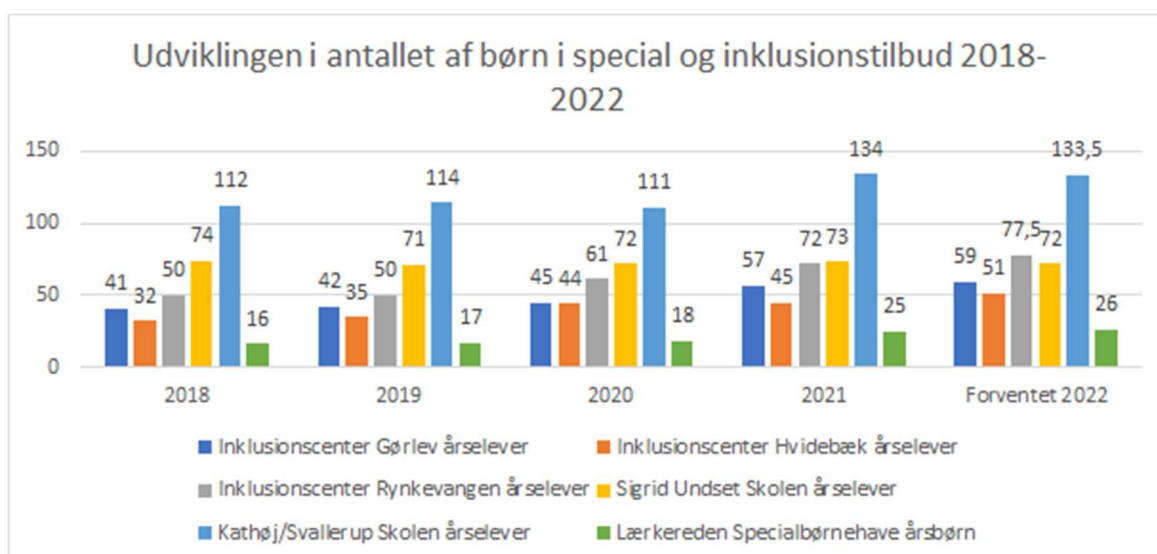
Børn og unge, som har særlige behov, der ikke kan imødekommes i de almene dagtilbud og skoler, visiteres til et specialtilbud. I Kalundborg Kommune findes følgende specialtilbud til børn og unge.

Dagtilbud	Skole
Ressourcedagtilbud	Inklusionscenter Gørlev
Specialinstitutionen Lærkereden	Inklusionscenter Hvidebæk
	Inklusionscenter Rynkevang
	Kathøj Svallerup Skole (på to matrikler)
	Sigrid Undset Skolen

Fagcenter Børn, Læring og Uddannelse samarbejder med Fagcenter Børn og Familie igennem Det Fælles Visitationsudvalg omkring visitation af børn og unge med behov for særlige skole- og dagtilbud. Der holdes visitationsmøde en gang om måneden, hvor det beslutes, om de pågældende børn og unge skal visiteres til et specialtilbud og i så fald hvilket specialtilbud, de skal visiteres til.

Sidste år udarbejdede administrationen et budgetnotat, der beskrev den demografiske udvikling på specialområdet. Dengang sås en markant stigning i antallet af børn og unge med behov for et specialtilbud. Som nævnt tilførte Kommunalbestyrelsen på baggrund af notatet 10,6 mio. kr. ekstra til specialtilbuddene årligt i Budget 2022.

Udover et generelt fald i antallet af elever i skolealderen, så forventes ifølge prognosen, at en større andel af disse elever har skoletilbud udenfor almenområdet. I år 2022 er der budgetteret med 406 børn indskrevet på specialområdet svarende ca. 7% af det samlede antal børn i Kalundborg Kommune.

Af ovenstående ses en generel stigning i antallet af børn og unge i specialtilbud fra år 2018 til 2022.

Fagcenter Børn, Læring og Uddannelse foretager jævnligt en vurdering af, hvor mange børn og unge, som forventes at gå i et specialtilbud i den nærmeste fremtid. Af nedenstående oversigt ses budgettal, prognosetal fra 6. maj og 1. juni 2022 for specialtilbuddene. Budgettallene er beregnet i 2021 og er grundlaget for områdets budget i 2022. Budgettallene ses her som antal børn. Prognosetallet er blevet opdateret efter det seneste visitationsmøde, som blev afholdt 25. maj 2022.

Forventet antal børn i specialtilbud			
Folkeskole § 20.2	Budgettal 2022	Prognosetal for 2023 trukket d. 15./5.	Opdateret prognosetal pba. Fælles Visitation 25./5.
Inklusionscenter Gørlev	57	44	48
Inklusionscenter Hvidebæk	45	29	29
Inklusionscenter Rynkevang	72	73	78
Sigrid Undset Skolen	73	86	90
Svallerup Skole	65	66	72
Kathøjskolen	69	80	84
Specialtilbud børnehave			
Lærkereden	25	24	24
I alt	406	402	425
Sprogklasserne	?	7	8

Ovenstående er reguleret for de børn, som stopper, samt de som er visiteret, men ikke pr. 1./6. er indskrevet.

Der ses en samlet stigning på 19 ekstra børn på det specialiserede område. Der opleves en forskydning, hvor flere elever end tidligere indstilles til de mere indgribende tilbud på specialskolerne, frem for til inklusionscentrene. Der gøres opmærksom på, at en plads på specialskolerne Specialcenter Sigrid Undset og Kathøj-Svallerup Skole er dyrere end en plads på inklusionscentrene.

Folkeskole § 20.2	Budgettal i 2022 baggrund af kendte børn d. 1. juli 2021	Prognosetal 2023 trukket pr. 15./5. 2022	Opdateret prognose 2023 pba. Visitationsmøde d. 25./5.	Difference mellem prognosetal 15./5. og opdateret prognose
Gørlev IC	10.453.100 kr.	9.241.761 kr.	10.011.261 kr.	769.500 kr.
Hvidebæk IC	8.355.300 kr.	6.323.061 kr.	6.323.061 kr.	- kr.
Rynkevang IC	13.034.900 kr.	14.870.161 kr.	15.831.761 kr.	961.600 kr.
Sigrid Undset Skolen	16.705.700 kr.	18.968.536 kr.	19.517.780 kr.	549.244 kr.
Svallerup Skole	17.987.700 kr.	18.757.600 kr.	19.924.800 kr.	1.167.200 kr.
Kathøjskolen	22.327.800 kr.	24.848.200 kr.	27.181.700 kr.	2.333.500 kr.
Specialtilbud børnehave				- kr.
Lærkereden	5.430.625 kr.	5.582.000 kr.	5.213.400 kr.	- 368.600 kr.
SUM	94.295.125 kr.	98.591.319 kr.	104.003.763 kr.	5.412.444 kr.
Sprogklasserne	?	1.036.000 kr.	1.140.000 kr.	104.000 kr.

Tabel: Forventede økonomiske konsekvenser af øget antal kendte elever til start i specialtilbud for skoleåret 2022/23. Den benyttet ressourcefordelingsmodel er for 2023.

Der ses en stigning i det samlede antal af elever på området, hvor af størstedelen går til Sigrid Undset specialskole, Svallerup eller Kathøj. Disse skoler udgør til sammen den største budgettyngde på området.

Udvikling i antal sager i PPR

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) inddrages i sager, hvor børn eller unge er udfordret på deres trivsel, læring og muligheder for at udvikle sig. Inden et barn visiteres til et specialtilbud, skal PPR udarbejde en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) af barnets behov for støtte. Når flere børn indstilles til et specialtilbud, betyder det dermed også flere sager i PPR.

På landsplan ses en stigning i antallet af børn og unge med psykisk mistrivsel (VIVE 2021). Dette vil typisk skabe større behov for inddragelse af PPR, og derved potentielt længere ventetid på hjælp fra PPR, hvilket også er tilfældet i Kalundborg Kommune.

I tabellen herunder ses en oversigt over antallet af nye PPR-sager i Kalundborg Kommune de seneste tre skoleår. Det fremgår, at der siden skoleåret 2019/20 er sket en væsentlig stigning i antallet af sager. Da indeværende skoleår endnu ikke er afsluttet, forventes det endelige antal sager i 2021/22 at blive højere end angivet i tabellen. Der er ikke i samme periode ansat flere medarbejdere i PPR.

Antal nyoprettede PPR-sager pr. skoleår	
Skoleår	Antal nye sager
2019/20	217
2020/21	294
2021/22	300*

*Opgjort pr. 8.4.2022

Antallet af nyoprettede sager skal ses i sammenhæng med de allerede igangværende/åbne sager, hvoraf der er 1287 inkl. 300 nyoprettede PPR-sager pr. 31/5-2022.

Udfordringer på specialområdet

Den generelle tendens er, at en større andel af børn og unge undervises i specialiserede tilbud jf. VIVE 2022. Inden for den seneste periode er antallet af visitationer til det specialiserede område markant forøget.

De store stigninger i antallet af visiterede børn gør området svært at forudse og budgetlægge. Hertil kommer, at det administrative budget for kommunens specialinstitutioner ikke rummer den markante stigning i antallet af kendte børn og unge på området i perioden.

Det fremadrettede arbejde

Der er netop udgivet en omfattende evaluering af inklusion og specialpædagogisk bistand på landsplan (VIVE 2022). Evalueringen viser blandt andet, at der på landsplan er sket en stigning i andelen af elever, som er diagnosticeret med en adfærdsforstyrrelse, en autismespektrumforstyrrelse eller med en psykisk lidelse. Som nævnt viser rapporten desuden, at der siden 2016 er sket en stigning i andelen af elever, som undervises i segregerede specialtilbud.

Administrationen vil sammen med skolelederne og områdelederne i den kommende tid se nærmere på, hvordan konklusionerne fra evalueringen kan bruges til at styrke arbejdet på området. Dette arbejde skal fokusere på mulighederne for, at eleverne får den rette støtte, samtidig med at der ikke segregeres flere elever end nødvendigt. Herunder vurderes der foreløbigt at kunne være potentiale ved at arbejde med følgende temaer:

- Revisitationsprocessen og flere muligheder for, at elever, som undervises i specialtilbud, på sigt kan komme tilbage til folkeskolen
- En tidlig, forebyggende indsats i dagtilbud
- Understøttelse af folkeskolernes arbejde med at skabe inkluderende læringsmiljøer
- Flere specialpædagogiske kompetencer på folkeskolerne
- Ressourcepersoner og AKT vejledere
- Co-teaching, klasserumsledelse, holddeling, praksisfaglighed, bevægelse mv.